

**МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД/ ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПРЕЗ 2024 ГОДИНА
НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА
РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ ОТ
РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ (2022-2024),
ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА**

ВЪВЕДЕНИЕ:

1. Какво представлява мониторинг на публични политики, в това число и на общинския план за ромите?

Смисълът на мониторинга (и оценка) на публичните политики и програми е да се прецени дали и доколко чрез изпълнението им е възможно да се повиши качеството на живота, благосъстоячието и възможностите за просперитет на гражданите.

Мониторингът е важна управленска функция. Той не се провежда самоцелно и неорганизирано, а представлява систематично и непрекъснато събиране, анализиране и използване на информация, за да бъдат идентифицирани и предприети навременни корективни действия по отношение на планирането и изпълнението на публичните политики. Целта на мониторинга е изпълнението на публичните политики да е ефективно, ефикасно и ефектно.

Мониторингът на общинския план за равенство,приобщаване и участие на ромите (ОППРУР) е важен не само за установяване на това какво е реализирано от плана и какво още остава да се изпълни, а защото с него се установява дали поставените цели и планирани дейности са адекватни на идентифицираните местни нужди и проблеми на хората в маргинално положение. Освен това, при осъществяването на мониторинга на общинския план за ромите се идентифицира дали при планирането са заложени индикатори и ако са заложени – дали са достатъчни, релевантни, надеждни.

Фокус на мониторинга трябва да са:

- Използваните ресурси/вложения (мониторинг на вложените ресурси)
- Планираните дейности и осъществените процеси (мониторинг на изпълнението)
- Получените резултати (мониторинг на резултатите)

(По материали на Програма РОМАКТ)

2. Задачи на настоящия преглед:

Задачите на настоящия преглед на изпълнението на ОППРУР на община Ябланица, са:

- да се установи прогреса в изпълнението на плана;

- да се идентифицират сфери/мерки, които е необходимо да се планират в последващи: общински стратегически план за приобщаване, равенство и участие на ромите до 2030г. и съответно в годишен общински оперативен план за 2024г.;
- да улесни изготвянето на годишния общински мониторингов доклад на ОППРУР, който се изпраща на Областната администрация.

3. Методология на провеждане:

Прегледът на изпълнението на общинския план за ромите, се проведе от членове на общинския координационен екип по Програма РОМАКТ с подкрепата на фасилитатора по РОМАКТ.

Методите за провеждане на мониторинга включиха:

- Преглед на ОППРУР (цели, дейности, индикатори), за установяване на адекватността спрямо идентифицираните нужди;
- Събиране на информация за реализирани дейности от: образователни институции, Д"БТ", общопрактикуващ лекар, служители на общинска администрация и др.
- Срещи с Местната активна група;
- Срещи с представители на образователните институции;
- Срещи с представители на общността в населените места;
- Разговори с представители на общинската администрация.

Резултатите от прегледа са описани в доклад и обсъдени и допълнени на обща среща между Местната активна група по Програма РОМАКТ и представители на местната власт.

ИЗПЪЛНЕНИ ДЕЙНОСТИ И ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ:

По-долу за всеки от приоритетите са описани целите и мерките, по които са реализирани дейности, последвани от целите, по които няма реализирани дейности.

Приоритет „ОБРАЗОВАНИЕ“

Образователната система в община Ябланица включва четири училища: СУ „Васил Левски“- гр. Ябланица, ОУ „Христо Ботев“- с. Брестница, ОУ „Любен Каравелов“- с. Златна Панега и ОУ „Васил Левски“- с. Орешене с общо 47 паралелки и една детска градина „Райна Княгиня“ с 3 филиала (изнесени групи в селата Брестница, Златна Панега и Добревци). На територията на Община Ябланица почти не съществува проблем с обхвата на децата в детските градини и на учениците в училищата. За да не бъдат обхванати някои деца или ученици в учебните заведения на територията на общината по изключение, най-честата причина е заминаване на семействата им в големите градове или в чужбина.

В град Ябланица няма сегрегиране на паралелки по етнически признак. Но в селските училища, които са с преобладаващ брой ромско население, училищата са изцяло съставени от ученици роми.

През 2024г., учениците в общинските училища са общо 860 при общ брой от 869 през предходната година. Завършилите ученици са 839, което прави 97% от общия брой. От тях 619 са от ромски произход или 74% от всички завършили ученици.

Увеличил се е броят на отпадналите ученици, от 35 през 2023г. на 79 през миналата учебна година, като от тях 76 са роми или 96% от отпадналите. От тях 28 са отпаднали поради „ранно съвместно съжителство“, като 26 са в гр.Ябланица. От отпадналите, най-голям е броят на заминалите в чужбина и на отпадналите по социални причини (ученици, на които се налага да работят с родителите си, деца на родители работещи в чужбина, оставени на грижите на роднини, ученици, които „няма кой да ги събуди за училище“ и др.) - общо 51.

Намалял е броят на завършилите основно образование - от 90 през 2022/2023 на 71 през учебната 2023/2024г. От тях 55 са роми или 77% от завършилите основно образование. 23 са завършили средно образование през миналата година, от тях 20 са роми или 87%.

В последните няколко години се е появила и нова тенденция в общността – млади хора продължават образованието си университети. Общо 6 младежи ,от ромски произход ,от различни населени места на общината се обучават в университети.

Общият брой на неизвинените отсъствия на ученици в общинските училища за предната2022/2023 е бил 12 853, а презминалата 2023/2024 е нараснал на21 661, от които 10 839 са на ученици от ромски произход.

Образователните медиатори в училищата са 9, 7 от които са роми. В обществените съвети към училищата участват и 17 родители от ромски произход.

Оперативна цел: *Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми. Мотивиране и подкрепа на ромските деца и младежи от община Ябланица да продължат образованието си в средни училища и университети, а рано отпадналите от училище – да получат втори шанс за завършване на по-висока образователна степен.*

КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ В УЧИЛИЩАТА И ДЕТСКАТА ГРАДИНА- ГАРАНТ ЗА ПО- ДОБРА ИНТЕГРАЦИЯ НА РОМСКИТЕ ДЕЦА И УЧЕНИЦИ- приложение №1

За по-активното приобщаване на децата в уязвимо положение към образователните ценности влияе и включването им в реализацията на редица национални програми и проекти.

СУ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“- ГРАД ЯБЛАНИЦА

През изтеклата година средното училище в града работи по реализацията и изпълнението на следните национални програми и проекти:

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО В ИЗКУСТВАТА И В СПОРТА“- по национална програма на МОН – реализира се през 2023/2024 учебна година.

Заниманията с изкуства и спорт развиват ключови компетентности, необходими не само в образователния процес, но и в социален аспект.

Творческите дейности, които се реализират по програмата, ще допринесат за стимулиране талантите на учениците, за повишаване на тяхната мотивация, за развиване на личното творчество, на танцовото, музикалното и театралното изкуство в училище.

Заниманията със спорт изграждат качества като воля, упоритост, постоянство, отговорност, самочувствие, дисциплинираност, екипност. Физическата активност оказва силно положително въздействие и върху психичното здраве на подрастващите и самоконтрол. Дейностите, които ще реализират в областта на спорта, ще допринесат за физическото, емоционалното и социалното развитие на учениците.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА“БЪЛГАРИЯ-ОБРАЗОВАТЕЛНИ МАРШРУТИ“-по национална програма на МОН-до 30.06.2024 г.

Обхванати 48 ученици. Цели се емоционалното и интелектуално израстване на учениците, опознаване на националната история, културни забележителности и географски обекти.

ПРОЕКТ BG05SFPR001-1.001-0001 „УСПЕХ ЗА ТЕБ“-по програма на МОН/ЕСФ

Обхванати 89 ученици.**Дейност1.**“Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти“;**Дейност2.**“Интензивна работа с родители на ниво училище за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес“. **Дейност4.**“Обща подкрепа за личностно развитие за достъп и трайно приобщаване на учениците в училищното образование“.

**ПРОЕКТ BG05SFPR001-3.001-0001“МОДЕРНИЗИРАНЕ НА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“ по програма на
МОН/ЕСФ**

Обхванати 38 ученици, навършили 16 години, провеждащи практика в реална работна среда за първата година от проекта. Основната цел на този проект е предлагане на модерно качествено професионално образование и обучение, отговарящо на бързо променящите се нужди на пазара на труда.

**ПРОГРАМА ЗА ИЗГРАЖДАНЕ И ОСНОВЕН РЕМОНТ НА СПОРТНИ
ПЛОЩАДКИ И ФИЗКУЛТУРНИ САЛОНИ В ДЪРЖАВНИТЕ И ОБЩИНСКИ
УЧИЛИЩА ЗА ПЕРИОДА 2024-2026 Г.- по национална програма на МОН**

Ще са обхванати и ще се възползват всички ученици от училището. Основните цели на програмата са: Насърчаване на физическата активност и подкрепата за здравословен начин на живот сред подрастващите; Създаване на модерна спортна база в училищата за популяризиране на физическото възпитание и спорта като част от учебния процес; Подпомагане на дейностите, насочени към понижаване на дела на преждевременно напусналите образователната система;

ОУ „ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ“ – С. ЗЛАТНА ПАНЕГА

През 2024 г. основното училище в с. Златна Панега работи по няколко проекта:

1. Проект НП “Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул „Изграждане на площадка по БДП“

Програмата има за цел създаване на оптимални и привлекателни учебно-възпитателни условия и възможности за прилагане и развитие на компетентностите на децата и учениците. По този модул е оборудвана площадка по БДП за занимания по интереси и други дейности от целодневната организация на учебния ден. Осигурени са материали и консумативи за работа в часовете за занимания по интереси и в други часове от целодневната организация на учебния ден, свързани с темите по БДП. Осигурени са книги и енциклопедии, образователни, възпитателни и забавни игри за обезпечаване на работата с учениците от целодневната организация на учебния ден. Изградена външна площадка за часовете по БДП за всички ученици от училището и изградена вътрешна площадка за класна стая с велосипед.

2. Проект НП “Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците от 1-4 клас“- Изградена и оборудвана стая с дидактически материали за часовете за занимания по интереси за групите от начален етап.

3. Проект НП „Заедно в изкуствата и спорта“, Модул 1 и 2- Заниманията с изкуства и спорт развиват ключови компетентности, необходими не само за образователния процес, но и в социален аспект. По модул „Изкуства“ бяха сформирани две групи по танцово изкуство в начален и прогимназиален етап и по модул „Спорт“ – също две групи по футбол в начален и прогимназиален етап . Целите, които бяха преследвани по програмата са:

- Осигуряване на условия за личностно развитие на учениците чрез екипно взаимодействие при участието и изявата им в колективни спортове и изкуства, насочени към стимулиране на техните интереси, способности и компетентности.

- Засилване на интереса на учениците за участие в групи/отбори за колективни спортове и изкуства.

- Насърчаване на работата в екип и подобряване на социалните взаимодействия на учениците.

4.Проект „Успех за теб“–осигуряване на допълнително обучение по основни учебни предмети.Сформирани три групи от по 6 ученика в 1,2,3 клас по БЕЛ и математика ,както и три групи също от по 6 ученика в прогимназиален етап по БЕЛ,Математика и Човекът и природата.

5.Проект „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“.
„Силен старт“–обхванати 7 деца в подготвителната група

6.НП“Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти

7.Проект“STEM“–на стойност-181 750,57 лв.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ“ХРИСТО БОТЕВ“- С. БРЕСТНИЦА

**Информация относно работа по НП на МОН и проекти в ОУ „Христо Ботев“, с.
Брестница през 2024 г.**

- 1. Проект BG05SFPR001-1.001-0001“УСПЕХ ЗА ТЕБ“,финансиран от програма Образование“-до 2027,съфинансиран от Европейски съюз.**Основните цели бяха:
-Насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на учениците за трайното им приобщаване в училищното образование;

-Подобряване на приотцаващия характер на училищната образователна система с фокус върху учениците от уязвими групи, в това число роми, и намаляване броя на преждевременно напусналите ученици;

-Повишаване на мотивацията на учениците за учене и стимулиране на творческите изяви;

-Изграждане на подкрепяща общност с оглед повишаване активността на учениците от уязвими групи;

От втория учебен срок на 2023/2024 г. започнаха дейностите за интензивна работа с родители и допълнителни обучения за обща подкрепа за достъп и трайно приобщаване в училищното образование(включени 41 ученици и 15 родители).

2. НП „ ЗАЕДНО ЗА ВСЯКО ДЕТЕ“, Модул „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в задължителна училищна възраст“

Националната програма помага за пълноценно и ефективно участие на родителите в живота на училището, партньорството между учители, ученици и родители, подобрява качеството на учебния процес за постигане на по-добри резултати, изграждане на взаимно доверие и добра комуникация.

Основни цели на програмата

-Активното партньорство между учители, ученици и родители – предпоставка за качествен учебен процес, за подкрепяща и безопасна среда;

-Активно участие на родителите в училищния живот;

-Осъзнаване ценността на образованието и съществената роля на родителите в образователния процес;

Очаквани резултати

-Включени повече родители в училищния живот – училището да се възприема като среда, която създава равни възможности за включването на родителите, независимо от техния етнос, религия, социален статус или друга тяхна отличителна характеристика.

-Подобрена комуникация между родители, учители и ученици.

-Плавен преход между различните образователни етапи.

-Включени всички паралелки от училището в националната програма.

-Успешно проведени от класните ръководители срещи с родителите.

-Успешно проведено общо мероприятие за включените паралелки в националната програма.

Дейности с родители-кръгла маса на тема „Защо в с. Брестница има деца, които не ходят на училище?“, информационна кампания“Само образованите хора са свободни“, дискуссия“Училището-мечта“,среща-дискусия „Световно кафене“,тематични работилници по класове-обхванати 130 ученици и 40 родители.

3. НП „ЗАЕДНО В ИЗКУСТВОТА И СПОРТА“, Модул 1 „Изкуства“-Организиране и провеждане на занимания по интереси в областта на музикалното и танцовото изкуство

Сформирана вокална група „Смехоранчета“ от 8 ученика, с основни цели:

- Осигуряване на условия за личностно развитие на учениците чрез екипно взаимодействие при участието и изявата им в колективно изкуство, насочено към стимулиране на техните интереси, способности и компетентности;
- Засилване на интереса на учениците за участие в изяви в областта на музикалното изкуство;
- Насърчаване на работата в екип и подобряване на социалните взаимодействия на учениците;
- Изграждане на умения за отговорно и дисциплинарно поведение и за самоконтрол в учениците;
- Повишаване на музикалната култура на подрастващите и насърчаване съхраняването и утвърждаването на културните ценности;
- Стимулиране на интереса на учениците към богатото музикално наследство;
- Стимулиране талантите на учениците за повишаване на тяхната мотивация в музикалното изкуство в училище;

Сформиран детски танцов състав „Пъстра шевица“ от 12 ученика, с основни цели:

- Да се изучи танцовия фолклор на Северозападна България;
- Да участва и активно да представя училището в местни, общински, регионални и национални празници, чествания и събори на народното творчество;
- Осигурени условия за личностно развитие на учениците чрез екипно взаимодействие при участието и изявата им в изкуства, насочени към стимулиране на техните интереси, способности и компетентности;
- Засилен интерес на учениците за участие в групи за изкуства с изяви в областта на танцовото изкуство;
- Повишена танцова култура на подрастващите и насърчаване съхраняването и утвърждаването на културните ценности;

4. НП „ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННА, СИГУРНА И ДОСТЪПНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА“, Модул 5 „Площадки за обучение по БДП“

Изградена външна площадка за обучение по БДП, материално-техническо обезпечаване на учебния процес по БДП в училище.

Въпреки положените усилия и включване на училището разнообразни дейности по различни програми и проекти, насочени към подобряване на работата с ученици от уязвими групи, тенденциите са за все повече ученици, отпадащи от образователната система по различни причини, по-ниска посещаемост на учебните занятия и снижаване на академичния напредък на учениците от ромската общност.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“-С. ОРЕШЕНЕ

1. Проект BG05SFPR001-1.003-0001 „Силен старт“-Проектът цели разширяване на достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи и живеещи в бедност. Предучилищното образование е важен период в живота на детето с оглед формиране на положително отношение към училището и създаване на мотивация за учене. Причините за невключване в предучилищно образование са свързани със социални, икономически и етнокултурни фактори, като ниски доходи, неосъзнатост от ползите на предучилищното образование, незаети на пазара на труда възрастни, които могат да се грижат за децата и др. Проектът предвижда набор от мерки-предоставяне на допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване в групата на връстниците, изплащане на такси за посещаване на целодневна детска градина като преодоляване на икономически бариери за включване и премахване на една от най-значимите причини за неучастие в предучилищното образование, мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина. Училището участва в **Дейност 2-**„Интензивна работа с родители на ниво детска градина, в това число техни яслени групи, и на ниво училище с групи за задължително предучилищно образование за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес“; **Дейност 4-** Обща подкрепа за личностното развитие и трайно приобщаване на децата към предучилищното образование“.

2. Проект BG05M200P001-3.018-001 „Подкрепа за приобщаващо образование“ - Чрез проект „Подкрепа за приобщаващо образование“ се цели осигуряване на по-високо качество и достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изяви дарби в детски градини и училища.

По проекта се разработват и прилагат модели и инструменти за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности и с хронични заболявания. Разработват се и инструменти за оценка на потребностите на деца и ученици с изяви дарби, както и на тези в риск. Въз основа на тази оценка се планира конкретната допълнителна подкрепа за личностно развитие за всяко дете и ученик, която да доведе до неговата бъдеща успешна социална и професионална реализация. Затова от изключително важно значение в този процес е да се създадат модели и инструменти за приобщаващо образование, поставящи акцент върху идентифициране на силните страни на детето и ученика, за развитието на които да се планира подходяща допълнителна подкрепа.

Провеждат се обучения на специалисти от детските градини и училищата по проекта за прилагане на правилни подходи при използването на т.нар. „Карта за функционална оценка“, както и за прилагането на другите инструменти, разработени по проекта, за оценяване на потребностите и за предоставяне на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности и с хронични заболявания, с изяви дарби и в риск.

3.Проект BG05M20P001-5.001-0001 „Равен достъп до образование в условията на кризи“ - Проектът цели да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. Предвидените дейности са логически обвързани и осигуряват възможност за непрекъснатост на образователния процес. Те са пряко свързани с преодоляване на последиците, предизвикани от пандемията от COVID-19 и са свързани с техническото обезпечаване на образователната система и осигуряване на условия за провеждане на обучение от разстояние в електронна среда, които са определени на база необходимостта от краткосрочното им изпълнение. Важен приоритет е пълното осигуряване на достъп за всички ученици до виртуална класна стая в условията на продължителна пандемия. Чрез проекта образователната система осигурява равни условия за всички ученици за развитие на дигитална грамотност и качествено обучение по всички предмети за всички образователни етапи. Целева група освен учениците са и педагогическите специалисти, родителите и образователните медиатори. С помощта на планирани обучения за педагогическите специалисти се цели насърчаване за придобиване и усъвършенстване на цифрови умения, използване на иновативни методи за преподаване и учене. Планирани са обучения на образователни медиатори и на родители, насочени към създаване на умения за работа с дигитални устройства и с електронни образователни платформи за търсене и използване на електронни образователни ресурси, което от своя страна допълнително би помогнало на учениците за пълноценното им участие в образователния процес.

4.Проект “ Успех за теб“ - Назначен по проекта от 01.07.2023 г. образователен медиатор за подпомагане взаимодействието с родителите на учениците от уязвими групи, чрез:

-Организиране и осъществяване на дейности, осигуряващи редовно посещение на училище и пълноценно участие на учениците в образователния процес;

-Съдействие при обхващането и оставането на учениците, подлежащи на задължително обучение в училище;

-Провеждане на индивидуални срещи с родители на ученици от уязвими групи за мотивиране и пълноценно интегриране на учениците в образователната среда, съобразно специфичните и възрастовите им особености и потребности;

-Организиране на дискусии с родителите за правата и задълженията в образованието;

-Съдействие за взаимно опознаване на учениците от различните етнически групи и вероизповедания, за създаване атмосфера на разбирателство и толерантност и за спазване правата на детето.

Цели на програмата:

-Намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система на учениците от уязвимите групи;

- Формиране на положителни нагласи към образованието от страна на учениците от 2 уязвими групи и на техните родители;

-Пълноценно участие в образователния процес и мотивация за активно приобщаване на техните деца в системата на училищното образование;

-Оптимизиране на взаимодействието на училището с родителите на учениците от уязвимите групи чрез активното участие на образователните медиатори и социалните работници. За целите на програмата ученици от уязвими групи са такива, които са в риск от отпадане от системата на училищното образование, от социално включване и маргинализиране поради ограничен достъп на образование.

5..Проект по НП „ИЗГРАЖДАНЕ НА УЧИЛИЩНА STEM СРЕДА“ – Изграждане на “STEM ЦЕНТЪР“– Класна стая за креативни дигитални създатели – „От малко село, но РОБОТим смело“.

Съвременните деца са дигитални, обичат динамиката на поднасяне на учебното съдържание по различен начин. И в училище се стремят да запазят и доразвият тяхната любознателност и опознавателност.

Учебната среда, която организираха в STEM центъра е технологична, творческа и вдъхновяваща. Тя е насърчаваща и предразполага към търсене и изяви у учениците.

Създаден е микроклимат за организация и решаване на проблеми в процеса на учене, като съществен ще бъде подходът към експериментирането, като е важна е и новата роля на учителя – ментор, човекът който създава ясни правила за работа, познавателен интерес, мотивиращи учебни преживявания. Средата, активното участие в процеса на обучение и условията всеки един ученик да прилага знанията си в практиката довежда до това, ученикът да се чувства значим.

Формирането на знанията и техническите умения на 21 век, е основната цел в изграждането на новите програми с интегрирано учебно съдържание, съчетано с новите интерактивни методи в STEM среда, които ще се развият: „умения за учене“, състоящи се от – критично мислене, креативно мислене, сътрудничество и комуникация, „технологични умения“, предприемчивостта, „житейски умения“, включващи – умение за гъвкавост, инициатива, социални умения, продуктивност и ръководство, но най- вече работа в екип.

Училищният STEM ЦЕНТЪР е мотиватор не само за задържане на учениците в училище чрез новата учебна среда (физическа, дигитална и съдържателна), но и за подготовката им за успешна бъдеща реализация в различни сфери на живота, развивайки тяхното логическо мислене, умения да решават проблеми, дигитална грамотност и емоционална интелигентност.

“STEM обучението в комбинация с изграждане на дигитални умения и компетентности е нашата огромна възможност за успешна и перспективна реализация на учениците в 21 век.

6. Проект по НП „Подкрепа на образователните медиатори и социални работници“ – Назначен по програмата образователен медиатор за подпомагане взаимодействието с родителите на учениците от уязвими групи, чрез:

- Организиране и осъществяване на дейности, осигуряващи редовно посещение на училище и пълноценно участие на учениците в образователния процес;

- Съдействие при обхващането и оставането на учениците, подлежащи на задължително обучение в училище;

- Провеждане на индивидуални срещи с родители на ученици от уязвими групи за мотивиране и за пълноценно интегриране на учениците в образователната среда, съобразно специфичните и възрастовите им особености и потребности;

- Организиране на родителски лектории и колективни дискусии за повишаване на познанията относно правата и задълженията в образованието;

- Съдействие за взаимно опознаване на учениците от различните етнически групи и вероизповедания, за създаване на атмосфера на разбирателство и толерантност и за спазване правата на детето.

Цели на програмата:

- Намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система на учениците от уязвимите групи;

- Формиране на положителни нагласи към образованието от страна на учениците от 2 уязвими групи и на техните родители;

- Пълноценно участие в образователния процес и мотивация за активно приобщаване на техните деца в системата на училищното образование;

- Оптимизиране на взаимодействието на училището с родителите на учениците от уязвимите групи чрез активното участие на образователните медиатори и социалните работници. За целите на програмата ученици от уязвими групи са такива, които са в риск от отпадане от системата на училищното образование, от социално изключване и маргинализиране поради ограничен достъп до образование.

7. Схема „Училищен плод“ и „Училищно мляко“

СХЕМА „УЧИЛИЩЕН ПЛОД“

За поредна година ОУ „Васил Левски“, с. Орешене се възползва от схемите за предоставяне на плодове и зеленчуци в училищата по проект на Държавен фонд "Земеделие". Програмата се финансира от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, както и от държавния бюджет. Министерството на земеделието и храните организира и координира дейностите по програмата, като всички плодове и зеленчуци са от доставчици, предварително сертифицирани за доставката на плодове и зеленчуци. Основните цели на програмата са гарантирането на консумацията на повече плодове и зеленчуци от подрастващите. Качеството на храните е в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните (ОВ, L 139 от 30 април 2004 г.), като се спазват условията за съхранение, определени от производителя, в рамките на срока на трайност.

СХЕМА „УЧИЛИЩНО МЛЯКО“

Министерството на образованието и науката сключва споразумение с Държавен фонд "Земеделие" за осигуряването и на мляко и млечни продукти в учебните заведения. Българската агенция по безопасност на храните контролира безопасността и качеството на разпределяните по схемата, като по този начин се гарантира, че тези продукти са годни за консумация от подрастващите. Целта е подобряване на хранителните навици на децата и учениците в дългосрочен план чрез повишаване консумацията на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти при спазване на здравните изисквания; повишаване на информираността на децата, учениците и на техните родители, както и на учителите за принципите за здравословно хранене.

8. Проект „Free Sprint Art-подобряване на межкултурното сътрудничество чрез сценични и екранни изкуства“ към Министерството на културата. По проекта ще бъдат проведени творческа работилница по театрално изкуство с публично финансово събитие и кино-работилница с публична прожекция на произведените късометражни филми.

9. Извънкласни дейности за повишаване на мотивация за учене.

- Клуб по математическа грамотност **„Забавна математика“**. Участват ученици от начален етап. Целите са развитие на ключови компетентности в областта на математиката и логическото мислене на учениците. Повишаване мотивацията на учениците за учене, развитие на въображението, творчеството, креативността, логическата мисъл и овладяване на умения за работа в екип.

- Клуб за народни танци **„Хоп-троп“** обхващащ ученици от 1 кл. до 7 клас разделени на две групи. Целта на клуба е създаване на културни навици и запознаване с българския фолклор чрез игра на български народни танци.

- Клуб екологична работилница **„Млад еколог“**, обхващащ ученици от 5 кл. до 7 кл. Целта му е развиване и надграждане на творчески умения, формиране на навици и умения за работа в екип и възпитаване на правилно отношение към природата с цел нейното опазване. Учениците в клуба изработват различни предмети, с тематична насоченост като използват различни отпадни материали – картон, пластмаса и т.н.

- Клуб за дигитални умения **„Роботика“**, който се провежда в изграденият **„STEM център“**. Целта е да се стимулира интереса на учениците към науката и технологиите и да им даде възможност да работят в екип, чрез създаване условия за изграждане и подготовка на училищни отбори по роботика. В него се включват ученици от 2 кл. до 7 клас. Учениците от клуба участват в събития, на които развиват своите презентаторски умения, обменят идеи и развиват умения за работа в екип, повишават интереса си към науката и технологиите, участват в състезание, което ги мотивира да работят усилено за постигане на високи резултати, развиват умения за справяне в различни ситуации.

Тук е мястото да отбележим, че и всички останали училища също работят от дълги години по Схема **„Училищен плод“** и **„Училищно мляко“**, но с цел избягване на повтаряемост, в отчета е отбелязан към училището в с. Орешене.

10.Участие на учениците в други изяви и мероприятия през учебната 2023/2024 г.:

-олимпиада по математика

-конкурс за рисунка на тема“с очитеси видяхбедата“

-конкурс за рисунка на тема“Приказен герой“

-мероприятие по БДП ,оганизирано от МКБППМН и РУ-Ябланица на тема“Ваканция, здравей!Да играем безопасно!“

-традиционен фестивал на традициите и обичаите

-състезание“Аз общувам с Европа“

-европейска седмица на програмирането

-национално състезание по английски език“Spelling bee 2024“

-

Във връзка с повишаване на качеството и достъпа до предучилищно образование в детската градина са създадени оптимални условия за осъществяване на образователно-възпитателен процес. С децата работят квалифицирани педагогически специалисти. Усилията на персонала са насочени към постигане на максимален обхват на децата от ромски произход на територията на общината. За интегрирането на децата от ромския етнос помага и работата по проекти.

ДЕТСКА ГРАДИНА „РАЙНА КНЯГИНЯ“-ГР.ЯБЛАНИЦА

1. Проект BG05SFPR001-1.003-0001001-5.001-0001“СИЛЕН СТАРТ“по ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“

Включени за изпълнение са следните дейности:

- 1.Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.
- 2.Интензивна работа с родители на ниво детска градина.
- 3.Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи.

До момента са се включили в обученията четирима педагогически специалисти, като обученията са организирани и проведени от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование. Планирано е до 2029 г.всички педагогически специалисти да преминат заявените обучения, финансирани по проекта.

В детската градина са сформирани две групи с по 20 родители за интензивна работа с тях-това са в гр. Ябланица и с. Брестница. Проведени са до сега по една среща с всяка от групите, като предстоят още седем до края на учебната година.

В допълнителното обучение по БЕЛ са сформирани две групи с по 5 деца, с които ще се реализират седемте пакета.

По проекта има назначен педагогически персонал, който помага с организирането на посочените форми.

Работата по проекта има за цел да повиши разбирането на родителите за важноста на ранното детско развитие, както и за важната роля на детската градина .

Срещите с родителите имат за цел:

-Да се затвърди ролята на детската градина като място за ранно учене и развитие на езикови и социално-емоционални умения на децата;

- Да се насърчи редовното посещение на детска градина от деца от уязвими общности;

-Да се повиши доверието между родителите и семействата, от една страна, и екипите на детската градина, от друга, като условие за ефективна комуникация, обмен на информация и обратна връзка за нуждите и развитието на децата, и да се подобри взаимодействието учители-родители;

Въпреки стореното и наличието на доста положителни тенденции в образователната сфера , резултатите и изследванията дават възможност да се посочат следните проблеми:

- Все още има деца в училищна и предучилищна възраст, които не посещават редовно училище или детска градина .

- Лошите жилищни условия, в които живеят голяма част от ромските деца са пречка за пълноценно участие в образователния процес .

- Недостатъчна ангажираност и участие на родителите в подпомагане на образователния процес.

- Ранното съвместно съжителство и ранните бракове

- Наличие на функционална неграмотност/не могат да четат, пишат и смятат/ и ниски образователни постижения сред някои ученици от ромски произход.

- Липса на социална и институционална инфраструктура, която да предлага социални услуги, неформално образование и дейности за свободното време на децата, учениците и младежите.

Цел: 1 Засилване на посещаемостта на учениците в училищата и детските градини

	РЕАЛИЗИРАНИ МЕРКИ ОТ ОППРУР	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.1	Назначаване на повече образователни медиатори в детските градини и училищата с подходящи умения и подготовка за работа с родители	В настоящия момент са общо 9 на брой (двама по проект), назначени в учебните заведения на територията на общината, като седем от тях са от ромски произход. Освен това има назначени и двама социални работници. Образователните медиатори и социалните

		<p>работници:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подпомагат взаимодействието с ученици и родителите на ученици от уязвими групи; - допринасят за по-редовното посещение на училище и по-пълноценно участие на учениците в образователния процес; - съдействат при обхващането на учениците и оставането на по-малък брой подлежащи на задължително обучение в училище; - провеждат индивидуални и групови срещи с родители на ученици от уязвими групи за мотивиране и пълноценно интегриране на учениците в образователната среда, съобразно специфичните и възрастовите им особености и потребности; - разясняват на родителите правата и задълженията на учениците в образованието; - съдействат за по-доброто опознаване на учениците, за създаване на атмосфера на приятелство, разбирателство и толерантност и за спазване правата на децата;
1.4	<p>Засилване на материалното подпомагане на децата от най-бедните семейства – с пакети за храна, дрехи и обувки, пособия, такси за ДГ и др.</p>	<p>Таксата за посещаване на ДГ е отпаднала.</p> <p>Осигурено материално подпомагане от дарения от БЧК и НПО – пакети с храна, дрехи и обувки, училищни пособия.</p> <p>Училищата, предоставят следните видове стипендии на учениците в гимназиален курс: стипендии за успех и социални стипендии и стипендии за успех.</p> <p>Проект „Топъл обяд“ по Програма „Храни и основно материално подпомагане“ По проектното предложение на Община Ябланица са обхванати 200 потребители от определените целеви групи от всички населени места на общината, като от тях - 97 са роми.</p>

1.5	Провеждане на програми за неформално обучение с деца и ученици за засилване на мотивацията за образование, за повишаване на соц. умения на децата и младежите и др.	<i>Виж Приложение 1 за реализирани проекти от образователните институции на територията на общината</i>
-----	---	---

Други изпълнявани мерки:

През 2024г., на територията на община Ябланица, осъществява дейност и Механизъм за обхващане и задържане в образователната система на деца ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Създадени са два екипа за обхват, които посещават периодично и по необходимост домовете на деца и ученици, които не посещават редовно детска градина или училище. В екипите за обхват има представители на РУО, общината, образователната институция, Д„СП“, районното управление.

За пътуващите ученици от селата, в които няма училище е организиран превоз до училищата, които посещават учениците.

Цел: 2 Повишаване на образователните постижения и намаляване на функционалната неграмотност

	РЕАЛИЗИРАНИ МЕРКИ ОТ ОППРУР	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
2.1	Допълнителни форми за работа, подпомагане и извънкласно обучение на ученици вкл. менторство и др.	<i>Виж Приложение 1 за реализирани проекти от образователните институции на територията на общината</i>
2.2	Организиране на мотивационни срещи на ученици с ролеви модели за професионално ориентиране на учениците	<i>Виж Приложение 1 за реализирани проекти от образователните институции на територията на общината</i>
2.3	Назначаване на повече образователни медиатори в детските градини и училищата с подходящи умения и подготовка за работа с родители	<i>Виж описание в мерки свързани с постигането на цел 1</i>
2.4	Програми включващи учениците в извънкласни и извънучилищни дейности	Около 40% от учениците са обхванати в извънкласни и извънучилищни дейности

		<i>Виж Приложение 1 за реализирани проекти от образователните институции на територията на общината</i>
2.7	Включване на родители в училищни настоятелства и родителски съвети към ДГ	Минимум 50 родители на ученици от ромски произход, са включени в родителски съвети и родителски настоятелства в образователните институции в с. Брестница, с. Орешене и в с. Златна Панега

Цели в приоритет „Образование“, по които няма изпълнявани мерки през 2024г.:

Цел 3. Превенция на отпадане на ученици от образователната система поради ранни съвместни съжителства

Цел 4. Повишаване на образователното ниво на ромската общност

ПРИОРИТЕТ“ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

В община Ябланица. е концентрирано компактно ромско население, което се издържа предимно от социални помощи и сезонна работа. Поради това при тази етническа група обикновено 3-4 домакинства обитават едно жилище. Сериозни и видими проблеми има и в жилищните условия на ромската общност, и в града, и по селата. В едно и също жилище .. някъде стигат и до 10 семейства от една фамилия. Да не говорим, че много от тях нямат питейна вода, баня, ел. енергия, канализация.. Жилищата им са предимно едноетажни, паянтови, временни. Трудно е да се изгради каква да е инфраструктура.

Често жилищните условия не отговарят на никакви изисквания и стандарти .От значение ,казахме,е и пренаселеността на същите. Подобно е и положението в селата Брестница и Златна Панега, където също има цели обособени квартали с ромско население.

Жилищното обитание има жизнена роля в процесите на социално приобщаване(сред групите в неблагоприятно положение), тъй като подобаваният дом в една приемаща среда улеснява достъпа до ресурси, услуги и права и отговаря на възможности.

Проучването на ситуацията с жилищните условия на ромската общност в община Ябланица отчита два основни проблема:

- Продължава съществуването на „жилища“ под средния и нисък стандарт на живот.

- Уязвимостта на ромската общност по отношение на жилищата е свързана с урбанизираното планиране, лошото състояние на част от къщите и заобикалящата среда и пренаселеността на домовете. Закупуването или построяването на нов дом изисква постоянна и стабилна работа, възможност за спестявания, което много често е над възможностите на ромските семейства. Наемането на по-добро жилище също е проблем.

Състоянието на част от ромските жилища по селата също е крайно неприемливо от архитектурна и хигиенна гледна точка. В тях също липсват санитарни възли, канализация и елементарни условия на живот.

През месец октомври . бе извършен текущ ремонт на общински пътища и улици на територията на община Ябланица чрез направа на основа от трошенокаменни материали. Средствата са подсигурени от общинския бюджет на общината. От залегналите в Плана за действие са ремонтирани и асфалтирани улиците „Ал. Стамболийски“ и „Петко Р. Славейков“ в село Златна Панега, както и улица „Възраждане“ в село Брестница.

Тук трябва да отбележим, че доста ромски фамилии със завидна финансова възможност, които си построиха или закупили жилища законно в регулационни граници са с изградена модерна инфраструктура, която се поддържа и функционира добре. Техният начин, техните условия на живот няма нищо общо със живота на останалите роми ,живеещи по махалите и кварталите.

Подобряването на жилищните условия, на прилежащата инфраструктура и инфраструктурата на услугите ще подобри средата на живот в кварталите с ромско население и малките населени места, където живеят големи групи от общността в риск-реализиране на мерки за благоустрояване(детски и спортни площадки, реновиране на социалната инфраструктура с цел предоставяне на интегрирани и здравно- социални услуги и услуги за развитие на възрастни и деца.

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги

Цел 1: Подобряване на жилищните условия

	РЕАЛИЗИРАНИ МЕРКИ ОТ ОППРУР	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.1	Продажба на общински имоти на социално слаби	Общ брой обособени парцели за продажба в 3 квартала в гр.Ябланица – 31. Приключила продажба на 5 броя парцели. Частично заплатени на разсрочено плащане – 3 броя.

Цел 2: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги

2.1	Оценка на нуждите и изграждане на ВиК	Изграден водопровод на ул. „Кирил и Методий“, с. Батулци Започнат ремонт в махала „Плочката“, гр. Ябланица
2.2	Асфалтиране на улици	Текущ ремонт на ул. „Ал. Стамболийски“, с. Зл. Панега; Текущ ремонт на междублоковото пространство, с. Зл. Панега; Текущ ремонт на следните улици в с. Орешене: ул. „Ал. Стамболийски“, ул. „Г. Бенковски“, ул. „Грозданка“ Текущ ремонт на следните улици в с. Добревци: ул. „Ал. Стамболийски“, ул. „Явор“, ул. „Г. Петров“, ул. „Христо Ботев“.
2.5	Поставяне на допълнителни контейнери за смет	Текущо
2.6	Изграждане на детски площадки и паркови пространства	Изградени детски площадки с проектно финансиране в селата Брестница и Добревци

Други:

Приключено проектно планиране за изграждане на техническа инфраструктура на кв. 17, 18 и 19 за жилищна зона в кв. „Слънчев край“, гр. Ябланица.

Цели в приоритет „Жилищни условия“, по които няма изпълнявани мерки през 2023г.:

Цел 3: Изграждане/обособяване на социална инфраструктура

ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

Основните цели в приоритет „Заестост“, които си е поставил Общинският план за действие са:

- Повишаване на нивото на заетостта сред ромите.
- Повишаване на броя на квалифицираните роми.
- Назначаване на роми на работа в институции на местно ниво и осигуряване на заетост на ромите.

Община Ябланица кандидатства по различни програми с оглед осигуряване на заетост на населението и повишаване на конкурентноспособността на заетите от общината. В програмите и проектите висок процент от включилите се и назначени са от малцинствените групи.

Програмите са следните:

- Регионална програма схема „**Младежка заетост**“ към Агенцията по заетостта-от 01. 08.2024 г. до 31.01. 2025 г. Обхванала 3 лица от ромски произход. Същите работиха шест месеца на минимална работна заплата, при осигуровки за всички осигурителни случаи.

От 09.07.2024 г до 01.12.2024 г по Регионална програма за заетост бяха назначени 15 лица от ромската етническа общност

По Програма за обучение и заетост на продължително безработни лица Компонент3- „**Аварийни групи**“ са наети общо 5 лица, от които 4 са от ромски произход. Срока на действие на програмата бе от 01.11.2024 г. до 31.12.2024 г.

През 2024 г. 15 лица от ромски произход бяха включени в курс за обучение по проект „Знаем и можем повече“ за придобиване на професионална квалификация Помощник в строителството“, специалност „Основни и довършителни работи“ и ключова компетентност „Личностна компетентност, социална компетентност за придобиване на умения за учене“. От 14.11.2024 г. с едно лице завършило курса за обучение по Проект „Знаем и можем повече“ бе сключен договор за стажуване.

- Услугата „**Личен асистент**“ по Механизма „**Лична помощ**“. Ползватели са лица с над 90% ТЕЛК с чужда помощ, както и деца с ТЕЛК над 50%. Назначени са 71 лични асистенти, от които 23 са от ромски произход.

- Услугата „**Личен асистент**“ по Механизма „**Асистентска подкрепа**“-назначени 9, от тях 1 е ром.

- Проект „**Топъл обяд**“ ПО Програма „**Храни и основно материално подпомагане**“ По проектното предложение на Община Ябланица са обхванати 200 потребители от определените целеви групи от всички населени места на общината, като от тях-88 са роми.

-По проект „**Грижа в дома**“, от 12 назначени,2 са роми.

приложение2:

Броят на регистрираните обаче безработни през 2023 г. никак не е малък:

м. януари-437, от които 263 (60,18%) са роми

м. февруари-427, от които 251 (58,78%) са роми

м. март- 430, от които 255 (59,30%) са роми

м. април -424, от които 259 (61,08%) са роми

м. май-418, от които 252 (60,29%) са роми

м. юни-425, от които 246 (57,88%) са роми

м. юли-414, от които 239 (57,73%) са роми

м. август-425, от които 241 (56,71%) са роми

м. септември-434, от които 265 (61,06%) са роми

м. октомври-416, от които 253 (60,82%) са роми

м. ноември-428, от които 264 (61,68%) са роми

м.декември-447, от които 270 (60,40%) са роми

При средногодишен-59,67% безработни от ромски произход.

Това е обаче официалната статистика, но в действителност реалната, всекидневната безработица сред ромското население е много по-ниска, тъй като ежедневно десетки роми от цялата община се отправят на почасова работа в София или други по-големи градове. Голяма част от тях работят и на сезонен принцип, събирайки гъби, плодове, билки и др.

Основните проблеми, които остават като цели и за следващия период са:

1. Осигуряване на достъп на ромите и на други лица в уязвимо социално положение до пазара на труда. Осигуряване на заетост на ромите, търсеци работа.
2. Квалификация и преквалификация на безработни роми, както и на заети роми, в съответствие с професии, търсени на пазара на труда.
3. Стимулиране на предприемачеството и самонаетостта в уязвимите общности.
4. Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите.

Виж Приложение 2 към доклада

Оперативна цел: *Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване*

Цел 1. Понижаване на безработицата

	РЕАЛИЗИРАНИ МЕРКИ ОТ ОПШРУР	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.1	Курсове за квалификация/съобразени с ПТ,подходящи форми(чиракуване със заплащане поне –МРЗ), валидиране на умения	Понастоящем се провежда и курс за обучение „Възможност за развитие“ за придобиване на квалификация „Помощник работник в строителството“ в който са включени 14 лица преобладаващо от ромски произход.
1.2	Обучение и осигуряване на заетост на роми в проекти като лични асистенти, домашни помощници и др. в предлагането на социални услуги	<p>Регионална програма схема „Младежка заетост“ към Агенцията по заетостта-от 01.03.2023 до 31.07. 2023 г. Обхванала 10 лица от ромски произход. Същите работиха пет месеца на минимална работна заплата, при осигуровки за всички осигурителни случаи. Бяха разделени на позиция: Общ работник.</p> <p>В момента към Агенция по заетостта тече регионална програма Компонент 2 „Аварийни групи“- заети са 10 лица предимно от ромски произход.</p> <p>Услугата „Личен асистент“ по Механизма „Лична помощ“. Ползватели са лица с над 90% ТЕЛК с чужда помощ, както и деца с ТЕЛК над 50% .Назначени са 72 лични асистенти, от които 31 са от ромски произход.</p> <p>Услугата „Личен асистент“ по Механизма „Асистентска подкрепа“ - назначени 9, от тях 2 роми.</p> <p>По проект „Грижа в дома“, от 13 назначени, 3 са роми.</p>

Цели в приоритет „Заетост“, по които няма изпълнявани мерки през 2024г.:

Цел 2: Назначаванне на роми в местните институции

ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

***Оперативна цел:** Равнопоставеност на достъпа до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност*

Цели в приоритет „Здравеопазване“, по които няма изпълнявани мерки през 2023г.:

Цел 1: Намалване на броя на здравнонеосигурените лица

Цел 2: Повишаване на информираността по здравни въпроси и семейно планиране

Цел 3: Зсилване на здравната профилактика

Цел 4: Увеличаване на продължителността на живота

Цел 5: Подобряване на условията за поддържане на добра лична и битова хигиена

Здравеопазването на населението на Община Ябланица се осъществява от лични лекари и стоматолози, разкрили лекарски практики. На територията на общината функционират една амбулатория за първична извънболнична медицинска помощ и пет амбулатории за първична извънболнична медицинска помощ по дентална медицина, както и ЦСМП-Ловеч, филиал Ябланица, в който работят петима медицински фелдшери и шест медицински сестри. Всички те са крайно недостатъчни и не са във физическото състояние да осигурят прецизно ефективно доболнично здравно обслужване, особено в по-малките населени места. И въпреки всичко, и въпреки трудностите, хората в бели престилки някак си успяват. На територията на общината е ясно, че няма и лечебно заведение за болнична помощ, а лечението става предимно в градовете Тетевен, Луковит, Етрополе.

Много сериозен проблем продължава да бъде здравната неосигуреност сред ромското население. Тъй като много роми не са здравноосигурени, те не могат да ползват здравни услуги, рядко прибегват до превантивна медицинска помощ и разчитат най-вече на спешната медицинска помощ.

Нивото на здравната култура е ниско. Голяма част от ромите нямат познания за своите права и задължения в областта на здравеопазването. В резултат на това, те не са наясно какви здравни услуги трябва и могат да получат, в какъв обем и в каква качество.

Не са наясно също така за много аспекти на здравната култура, свързани с ваксинации, инфекциозни болести, детско хранене, идентифициране на проблеми, свързани със здравето. Децата и учениците, които посещават градина и училище са по-добре запознати, защото им се обръща повече внимание относно поддържането на хигиена, редовното миене на ръцете, използването на дезинфектанти, за ранните бракове и забременявания и др.

Жалко, че въпреки усилията на общината и тази година не бе назначен здравен медиатор, който щеше да е от голяма полза при контактите с ромското население.

Основните цели в приоритет „Здравеопазване“, които бяха поставени в общинския план бяха:

1. Превантивни грижи за майчиното и детското здравеопазване.
2. Подобряване на здравната помощ на новородените и децата в ранна детска възраст.
3. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население.
4. Повишаване на здравните знания и осигуряване на достъпна здравна информация.
5. Разширяване обхвата на здравноосигурените лица сред тези, принадлежащи към етническите малцинства.

Конкретните трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките бяха:

Рисковите фактори създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. При ромите се наблюдава по-силно влияние на първичните фактори (обедняване, висока безработица, неблагоприятна жизнена среда, начин на живот, генетични заболявания) и вторичните рискови фактори (някои болестни състояния с хронично протичане, които от своя страна създават условия за усложнения или други заболявания).

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем. Наблюдават се следните тенденции: по отношение на бременността- бременните жени ромки се картотекират непосредствено преди раждане, не посещават редовно женските консултации, а с това попадат в рискови групи бременности. Част от ромското население е неосигурено или с прекъснати здравно-осигурителни права. Няма навици за лично посещение или за водене на децата при дентален лекар специалист.

Община Ябланица се стреми всички уязвими групи да имат равен достъп до здравни услуги.

Община Ябланица осъществява дейностите в сферата на културата на основата на европейските принципи за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци, включително етнически произход. Със своите политики на толерантност и отвореност Общината има готовност да продължи своята активна дейност за защита правата на човека, неговото материално и нематериално наследство, без да се засягат националните ценности, бит и традиция в името на цялостното духовно обогатяване.

Политиките на община Ябланица за подкрепа и интегриране на граждани в уязвимо социално положение в сферата на културата става на базата на равен достъп на всички до обществения културен живот и културен продукт и съхранение и популяризиране на ромската култура и творчество.

Задачите в сферата на културата, включват прилагането на мерки за активно взаимодействие с ромските общности и създаване на условия за равен достъп на малцинствените общности до културния и социалния живот, както и създаването на условия за развитие на тяхната традиционна култура. За съжаление ромската общност не участва дейно в културния живот на града и общината. Изключение правят детските ромски групи към училищата и детската градина, в които малките деца ромчета се включват с желание до навършването на 13.14 годишна възраст и всичко приключва , тъй като ромският манталитет вече се появява и надделява над всичко. През 2023 г. г. към танцов състав „Ябланска огърлица“ се присъединиха двама танцьори от ромски произход.

С изключение на градското читалище ,където от години съществуват танцов и театрален състав, до скоро и детска танцова школа с постоянен характер, както и към читалището в с. Брестница, където са свормирани и работят няколко певчески групи, в останалите читалища съществуват и развиват дейност различни по обхват и състав любителски формации, които в голямата си част са предимно фолклорни състави-певчески групи и изпълнители, танцови състави и други, но повечето от тях са с временен статут И тук обаче се намесват фактори като демографските причини и възрастовата структура на населените места.

Независимо от това и от нестабилното икономическо състояние, трябва ярко да се подчертае, че успехите на някои формации от града и с. Брестница са безспорни не само на местно и регионално, но и на национално ниво, като по този начин разнасят с гордост името на община Ябланица. Доказателство за това са многото спечелени призови места и донесените грамоти и награди от регионални и национални фестивали и събори от танцовите школи и състави, певческите групи и индивидуални изпълнители, театралния състав.

От две години се списва и отпечатва вестник „Ябланица днес“. Често в него намират място статии и снимки ,посветени на ромите или свързани с тях: за проекти по

ромски програми; за инициативата да се изчисти от боклуците цял ромски квартал в общинския център, за ромски деца от общинското училище ,гостували в Народното събрание и в посолства на други държави; за конкурса за здравен медиатор, който да е от ромски произход; рисунки на ромски деца от различни конкурси и др.

ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

В община Ябланица, законите се спазват и прилагат еднакво за всички живеещи на територията ѝ. Конституцията на Република България, Закона за защита от дискриминация и редица други закони и подзаконовни нормативни актове, гарантират равните възможности и защита от дискриминация за всички, независимо от тяхната етническа принадлежност, пол, възраст, здравно състояние, вероизповедание, сексуална ориентация и други признаци. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, включително и спорт. Насърчаване равнопоставеността между мъжете и жените и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена. В община Ябланица не се допуска дискриминационно отношение, поради което няма постъпили или регистрирани жалби за нарушаване на общодопустимите правила и норми.

Учебните заведения и детската градина регулярно организираха кампании посветени на толерантността и недискриминацията.

На територията на община Ябланица за гарантиране правото на гражданите, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на езика на омразата работят служителите на РУ-Ябланица. Основна насока при работата им е недопускането на междуетнически конфликти в кварталите и селата със смесено и изцяло ромско население и приобщаването на лица от малцинствени групи към общността като се съблюдава спазването на обществения ред и правата на територията на общината.

След направен анализ на моментната ситуация в горепосочените квартали се констатира, че нито един от тях не може да се квалифицира като потенциално рисков. Като най-съществен проблем може да се посочи нарушенията на тишината, предимно през летния сезон и най-вече при организиране и провеждане на ромски сватби и тържества на открито, което е свързано с нравите и обичаите на самата общност. След всяка такава проява е налице и замърсеност в района на провеждане от всякакви отпадъци. По всеки сигнал или жалба, в която страна са лица от малцинствените групи, се извършва своевременна и задълбочена проверка. В районите и селата с компактно ромско население, нивото на престъпността е ниско, предвид факта, че живущите в тях не извършват престъпления в местата, където живеят. Най-често срещаните противообществени прояви са битовите скандали и побои, вътре в семействата, и такива свързани с изострени междусъседски взаимоотношения. Най-честите криминални деяния, извършени от представители на ромската общност в Ябланица са кражбите.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ:

1. Общинският план за приобщаване равенство и участие на ромите съдържа основни приоритети в следните области: „Образование“, „Жилищни условия“, „Заетост“ и „Здравеопазване“. Предстоят по-подробно планиране на приоритети и мерки и в сферата на „Култура и медии“ и „Върховенство на закона и недискриминация“.
2. Основно заключение на общата среща между представителите на Местната активна група и представителите на общинската администрация по отношение на резултатите осъществения преглед на изпълнението на ОППРУР е, че планираните в плана цели, мерки и индикатори са адекватни по отношение на идентифицираните нужди на общността;
3. Община Ябланица, до момента няма създадена база данни, в която да отразява реализираните дейности по ОППРУР; Предстои създаването на такава.
4. По отношение на изпълнението на ОППРУР, най-много изпълнени мерки има в сферите на „Образованието“ и „Жилищните условия“. В сферата на „Заетостта“, на фона на регистрираната безработица, осъществените дейности са сравнително по-малко. Липсват осъществени дейности в сферата на „Здравеопазването“.

Осъществените дейности в сферата на образованието, са предимно дейности и проекти реализирани от образователните институции на територията на общината. Общината изпълнява мерки по приоритет „Жилищни условия“, като реализацията на част от тях ще продължи и през настоящата година. По приоритет „Заетост“, има изпълнени дейности по програми на АЗ и МТСП. Общината има подадено проектно предложение по процедура на ПРЧР: BG05SFPR002-2.005 „Активно приобщаване и достъп до заетост на хора в неравностойно положение“.

С оглед засилване на дейностите в сферата на здравеопазването, общината има подадено писмо до НМЗМ за отпускане на бройка за назначаване на здравен медиатор.

5. В сферата на „Образованието“:
 - Наблюдава се положителна тенденция в сферата на образованието, по отношение на осъзнаване на важността на образованието от родителите;
 - Няма проблем с обхвата на учениците;
 - Отчита се положителен ефект от дейността на образователните медиатори;
 - Все още се отчита нередовна посещаемост на учениците;

- Все още се отчитат ниски образователни постижения на учениците;
 - Отчита се тенденция за връщане на случаи на „ранно съвместно съжителство“
 - Все още се отчита нисък интерес и мотивация за продължаване на образованието след средно;
 - Отбелязано предложение за повече социална/общностна работа на терен с ромските семейства. Като предложението е за целта да бъдат ангажирани и обучени хора от самата общност;
 - Предложение за отваряне на детска градина/филиал на детската градина в с.Орешене.
6. В сферата на „Жилищните условия“
- Установени още около 20 семейства, които живеят в крайно лоши жилищни условия в с. Брестница;
 - Все още сравнително малък брой на закупени парцели.
7. Необходимо е засилване изпълнението на планираните мерките в сферата на „Заетостта“ и „Здравеопазването“.
8. Основно заключение на общата среща за обсъждане на резултатите от мониторинга е, че все още е много рано, за да се отчете значителен прогрес по отношение на постигане на съществени промени в ситуацията на общността, но с реализираните дейности е поставено начало на процеси, които с постоянство и дългосрочна и последователна политика, могат да доведат до положителни промени по отношение на постигане на равенство, приобщаване и участие на ромската общност в община Ябланица.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ОППРУР 2030:

- Включване на приоритети и мерки в сферата на „Култура и медии“ и „Върховенство на закона и недискриминация“ в актуализирания ОППРУР;
 - Създаване на база данни, в която да отразява реализираните дейности по ОППРУР. Мониторинговият доклад е отворен и винаги може да бъде актуализиран.
- Същият е приет с на редовно заседание на Общински Съвет-Ябланица, проведено на 30.01.2025 г.

инж. Найден Найденов

Кмет на Община Ябланица

Изготвил: Владимир Василев-мл.експерт СП

